

Jaarverslag 2022

Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied

Mei 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	3
1.1 Een stukje geschiedenis	3
1.2 Samenwerkings partners	3
1.3 Uitvoering in 2022.....	4
2 Uitgevoerde projecten	5
2.1 Bossebrugweg milsbeek.....	5
2.2 Rijksweg milsbeek	6
2.3 Driekronenstraat milsbeek.....	6
2.4 Oudedijk milsbeek.....	6
3 Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied in cijfers	8
3.1 Financiën.....	8
3.2 Meerjaren-overzicht inrichtingsprojecten	9
3.3 Ambities waarmaken	9
BIJLAGE: Werkwijze en Procesbeschrijving	10

1 Inleiding

1.1 EEN STUKJE GESCHIEDENIS

In 2017 zijn concrete stappen genomen om samen met de gemeente Gennepe het 'Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied Gennepe' (FKB) op te zetten. Door middel van dit gemeentelijke compensatiefonds is het voor initiatiefnemers mogelijk om via het bottom-up-principe middelen te ontvangen voor de realisatie van landschapsprojecten. Het bottom-up principe houdt in dat het initiatief voor veranderingen vanuit de inwoners of lokale partijen komt in plaats van bovenaf.

Het gemeentelijke compensatiefonds komt voort uit de decentralisatie van het Limburgs Kwaliteitsmenu (provinciaal instrument). Het Limburgs Kwaliteitsmenu (LKM) gaat uit van het compensatiebeginsel. Het compensatiebeginsel stuurt er op inwoners meer te laten participeren aan de samenleving. Het grootste deel van het buitengebied van Limburg is niet bedoeld om vol te bouwen. Waar bouwen wel kan, betekent dat toch vaak een aantasting van de open ruimte, het landschap of het uitzicht. Daarom is bouwen in het buitengebied alleen mogelijk als tegelijk een *kwaliteitsverbetering* plaatsvindt.

De compensatieopgave komt voort uit de 'Structuurvisie buitengebied gemeente Gennepe - Borging Kwaliteitsmenu –'(dit deel uit de Structuurvisie is ongewijzigd overgenomen in de Omgevingsvisie uit 2020). Daarin is opgenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied die niet, of niet direct, passen in het bestemmingsplan gebruik kunnen maken van het gemeentelijke kwaliteitsmenu om zo ruimtelijke ontwikkeling te stimuleren. Daarbij is het uitgangspunt dat de gemeente Gennepe open staat voor ontwikkelingen in het buitengebied maar dat de ruimtelijke kwaliteit geborgd blijft en anders gecompenseerd wordt. Compensatie is mogelijk in de vorm van fysieke landschappelijke inrichting ter plaatse (met een extra compensatie van het kwaliteitsverlies) en/of door een financiële toevoeging aan het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied. De gemeente neemt vervolgens de verplichting op zich de financiële bijdrage om te zetten in een kwaliteitsverbeterende maatregel, eveneens in het buitengebied. De financiële bijdrage wordt via het 'Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied Gennepe' ingezet om lokale initiatieven te ondersteunen om zodoende het buitengebied van Gennepe landschappelijk op te waarden.

1.2 SAMENWERKINGS PARTNERS

Stichting IKL heeft een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied in 2017, en heeft vervolgens de coördinatie en beoordeling van aanvragen uitgevoerd t/m 2020.

Sinds eind 2021 werken we samen met *idverde* Advies uit Roermond, een commerciële partij. *idverde* Advies is onderdeel van de *idverde* groep, samen met de bomendienst en realisatie.

Het werkveld van *idverde* Advies is breed uiteenlopend, van toekomstbestendige inrichtingen, natuurherstel en -ontwikkeling tot bewegen in de openbare ruimte en landschappelijke

ontwikkelingen. Dagelijks ondersteunen zij vele gebiedsbeheerders met integrale oplossingen voor zowel stedelijke, als landschappelijke gebieden. Zo ondersteunen zij ook gemeente Gennepe bij de coördinatie en het uitvoeren van veldcontroles voor de inrichtingsprojecten die via het FKB lopen.

Het maken van inrichtingsplannen (samen met de bewoners/aanvragers) en de daadwerkelijke aanplant wordt in veel gevallen door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) gedaan.

Het jaarverslag 2022 is opgesteld door idverde Advies in samenwerking met gemeente Gennepe.

Werkwijze en procesbeschrijving

Er is veel tijd en energie gestoken in de samenwerking, zodat er op verantwoorde wijze invulling gegeven wordt aan het functioneren van het FKB. In feite draait het Fonds op drie partijen: gemeente, coördinator, en uitvoerende partij. Vorig jaar is een werkwijze en procesbeschrijving opgesteld (zie bijlage), waarin de taakverdeling tussen de drie partijen inzichtelijk is gemaakt. We weten wie waarvoor aan de lat staat en overleggen met regelmaat, waardoor de onderlinge communicatie goed loopt.

1.3 UITVOERING IN 2022

In 2022 zijn er 4 projecten uitgevoerd en opgeleverd. Aangezien het hele doorloopp proces van aanvraag tot en met uitvoering vaak langer dan een jaar duurt (mede afhankelijk van het plantseizoen), zitten hier aanvragen bij die al voor 2022 zijn ingediend. Naast de 4 gerealiseerde projecten, waren er nog een aantal in uitvoering die op 31 december 2022 nog niet volledig waren afgerond. Projecten die in 2023 worden afgerond en opgeleverd, zullen worden beschreven in het jaarverslag van 2023.

Door de onderbreking op organisatorisch vlak, is het aantal projecten teruggelopen ten opzichte van het vorige jaar. Aangezien de inrichtingsprojecten een gemiddelde doorlooptijd hebben van een jaar tot anderhalf jaar, is naar verwachting de dip nu op zijn dieptepunt.

In 2022 is er weer succesvol bloemen / akkerrandenproject geweest vanuit het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied. Bijna 50 inwoners hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om bloemen-zaad voor akkerranden en overhoeken te bestellen, in zijn totaliteit goed voor 3,2 hectare. Voor het leveren van het juiste bloemenmengsel is lokaal samengewerkt met DSV uit Ven-Zelderheide. Op 11 mei 2022 konden bestellers de juiste hoeveelheid bloemenzaad, samen met een zaai-instructie, ophalen bij DSV. Voor burgers met een minder grote tuin zijn 1000 zakjes bloemenzaad (verschillende mengsels) verspreid via de buurthuizen. (Alleen de zaadmengsels voor het buitengebied zijn bekostigd vanuit het Fonds).

2 Uitgevoerde projecten

In 2022 zijn vier projecten uitgevoerd en opgeleverd. Het aantal projecten is teruggelopen ten opzichte van 2021. In 2021 werd voorspeld dat de dalende trend in 2022 merkbaar is omdat de inrichtingsprojecten een gemiddelde doorlooptijd hebben van een jaar tot anderhalf jaar. Echter levert dit wel een vertekend beeld op omdat in 2022 nog een aantal plannen zijn uitgewerkt maar pas in het voorjaar van 2023 zijn geplant, waardoor ze zullen worden beschreven in het jaarverslag van 2023. (naar verwachting tussen de 8 en 12 projecten).

In dit hoofdstuk beschrijven we in het kort de in 2022 uitgevoerde en opgeleverde projecten.

2.1 BOSSEBRUGWEG MILSBEEK

Het perceel is gelegen op de overgang van het Maasdal in het zuiden en de stuwwal in het noorden, vergelijkbaar met de Maasduinen. Het wordt gekenmerkt door reliëf, afwisselende bebouwing en open stukken zoals weiland, akkers en heide. Daarnaast maakt het perceel onderdeel uit van het project Lob van Gennep. Daarom is de inrichting afgestemd met het Waterschap, in verband met de aanleg van een nieuw dijktracé (in de toekomst).

In een bebost perceel zat een aantasting (waarschijnlijk letterzetter), met name in de fijnsparren. De bomen zijn door de initiatiefnemer gekapt en geruimd, vervolgens zijn in totaal 375 struik- en boomvormers geplant van de volgende soorten: gewone liguster, brem, hazelaar, krent, vuilboom, winterlinde en zomereik. Dit kon vanuit het Fonds omdat er geen wettelijke herplantverplichting op de bomen rustte. Vanwege de eisen vanuit de Lob zijn de opgaande bomen met een hoogte van groter dan 5 meter op tenminste 7,5 meter van de huidige kadastrale grens geplant. Deze verandering naar meer (loofhout)soorten en struiken levert een goede bijdrage aan het herstel van biodiversiteit.

Vervolgens is een 60 meter lange struweelhaag van twee rijen geplant bestaande uit gewone liguster, krent, hazelaar, vuilboom en gewone vogelkers. Voor elke soort zijn 25 stuks geplant, in totaal 125 stuks. Op het perceel bevond zich een ongewenst hek, deze is inmiddels verwijderd door de initiatiefnemer. Ter vervanging van het hekwerk is een raster voorzien van schapengaas teruggeplaatst, om de aanplant te beschermen. Langs een bestaand hek elders op het perceel is een knip- en scheerheg van haagbeuken geplant.

2.2 RIJKSWEG MILSBEEK

Het betreft een klein weideperceel net buiten het dorp aan de zuidzijde, op de rand van het Maasduingebied. De Maasduinen vormen een half open tot gesloten mozaïeklandschap. Het gebied kent een reliëf met bospercelen, weiland, akkers en af en toe individuele bebouwing. De herinrichting bestaat uit de aanleg van knip-/scheerhagen, bestaande uit meidoorn. In totaal zijn op een strook van 100 meter 500 stuks aangeplant.

Daarnaast is een klein struweelbos aangelegd, vanwege de rommelige aanblik op verkeersborden vanuit het perceel. In de punt van het perceel is daarom een klein struweelbos geplant met 75 stuks, bestaande uit meidoorn, vuilboom, wilde appel, hazelaar en hulst. Als overstaander is ook een walnoot geplant. In het gazon op het perceel zijn negen hoogstamfruitbomen geplant. Er zijn voor zowel appelbomen, perenbomen en pruimenbomen drie verschillende soorten aangeplant (met boombescherming). Tot slot is een oud ijzeren hekwerk vervangen door een eiken veldhek voor een natuurlijkere uitstraling.

2.3 DRIEKRONENSTRAAT MILSBEEK

Het perceel is gelegen ten oosten van Milsbeek. Om de voorkant van het perceel af te sluiten is een haag geplant van beuk. In de toekomst beheert de initiatiefnemer deze als knip-/scheerhaag. Op de totale lengte van de heg zijn 150 stuks aangeplant. Bestaande bomen zijn behouden.

Daarnaast is aan de voorzijde van het perceel een struweelhaag geplant met gemixte beplanting. Als overstaander is in de struweelhaag één wilde appel geplant. De initiatiefnemer heeft zelf de bestaande klimop verwijderd en de grond gereed gemaakt voor het planten. Nog eens 140 stuks zijn aangeplant, bestaande uit meidoorn, kardinaalsmuts, rode kornoelje, wegedoorn, Gelderse roos, hondsroos en wilde appel. Tot slot is een eikenhouten poort aangelegd om het geheel een landelijke uitstraling te geven en de oprit af te sluiten.

2.4 OUDEDIJK MILSBEEK

Dit perceel is gelegen ten oosten van Milsbeek. De omliggende percelen worden veelal agrarisch gebruikt (akkerbouw, grasland). In dit landschap passen onder andere houtwallen, knotbomen, boomlanen, hagen en poelen. Deze elementen dienen voornamelijk ter inpassing van de erven met

behoud van het open karakter van het gebied. Voor de start van het project bestond het perceel voornamelijk uit hoogstamfruit, bomen, beukenhagen en knotwilgen.

Langs de noord- en zuidgrens van het perceel zijn knip-/scheerhagen aangelegd van meidoorn. De totale lengte bedraagt 255 meter en er zijn 1.025 stuks aangeplant. Verder zijn de hagen voorzien van een raster op 1 meter afstand van de haagvoet. Langs de oostelijke grens van het perceel is een struweelhaag van twee rijen aangeplant, met een lengte van 60 meter. In totaal zijn 125 stuks aangeplant van meidoorn, Gelderse roos, wegedoorn, hondsroos, hazelaar en gewone vogelkers. Ook hier is de haag voorzien van een raster.

In de toekomst wordt langs het perceel mogelijk een verbindingsweg aangelegd. Vanwege de zichtbaarheid vanaf de weg op het perceel zijn twee eiken poorten aangelegd, een looppoort en een veldhek.

Tot slot zijn er 3 nestkasten opgehangen. In een boomgaard is een nestkast voor de steenuil aangebracht. De schuur is voorzien van een nestkast voor kerkuilen, beide soorten komen mogelijk naast elkaar voor. Tevens is de struweelhaag voorzien van een paar met daarop een nestkast voor de torenvalk. (zie foto).

3 Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied in cijfers

3.1 FINANCIËN

Inkomsten

Het Fonds wordt gevuld vanuit bijdragen die gekoppeld zijn aan ruimtelijke ontwikkelingen (bouwplannen, bestemmingsplan-wijzigingen) in het buitengebied. De eerste grote bijdragen ten gunste van het Fonds komen voort uit ontwikkelingen bij Emons en Diekendaal. In 2019 kwamen er nauwelijks middelen in het Fonds terecht, waardoor het saldo sterk terugliep. Sinds 2020 zijn er weer bijdragen binnengekomen (onder meer vanuit de ontwikkeling aan de Ringbaan). In 2021 zijn geen grote bijdragen toegevoegd aan het Fonds. In 2022 werd bijna 45K aan het Fonds toegevoegd (deels vanuit Diekendaal; deels vanuit een ruimtelijk initiatief door Emons in het buitengebied). De bijdragen vanuit Diekendaal lopen ten einde.

Uitgaven

De kosten per inrichtingsproject variëren, afhankelijk van de beschikbare ruimte en het inrichtingsplan.

4 inrichtingsprojecten van 2022	€ 21.872,00 (incl. BTW)
Zaaigoed-actie bloemrijke akkerranden 2022 buitengebied (DSV)	€ 926,50 (excl. BTW)
Coördinatie door idverde; <i>NB: de activiteiten van idverde betreffen niet alleen de 4 gerealiseerde projecten, maar ook intakes en voorbereiding van nog lopende projecten.</i>	€ 8.742,75 (excl. BTW)
	€ 31.541,25

NB: Door vooruitbetaling van een deel van de toegekende bedragen, lopen uitvoering en financiële overzichten niet precies parallel.

FCL 797216 - Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied

Stand voorziening op 1-1-2022:	€ 247.528,04
Stand voorziening op 31-12-2022:	€ 224.268,04
Restant besteedbaar budget op 31-12-2022:	€ 192.816,34 *)

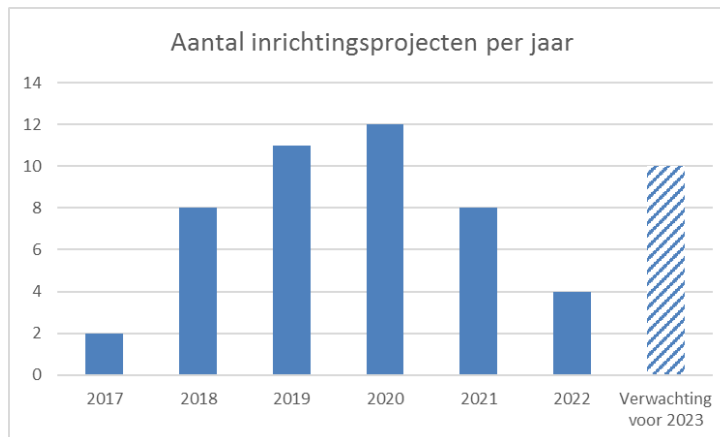
*) De verplichtingen die in 2022 zijn aangegaan in de vorm van beschikkingen (en deels vooruit betaald) zorgen ervoor dat het besteedbaar budget lager is dan de stand van de voorziening op 31 december 2022. Daarnaast is /wordt een deel van het besteedbare budget op 31 dec. 2022 in de loop van 2023 toegekend (gelabeld) aan nieuwe uitvoeringsprojecten.

3.2 MEERJAREN-OVERZICHT INRICHTINGSPROJECTEN

Aantal inrichtingsprojecten per jaar*:

Jaar	Aantal
2017	2
2018	8
2019	11
2020	12
2021	8
2022	4
TOTAAL gerealiseerd	45
Verwachting voor 2023	8-12

*) meetmoment is de oplevering, veldcontrole en financiële afhandeling op 31 december van het jaar. Een lopend project dat op 31 december van het jaar nog niet geheel is opgeleverd of afgehandeld, gaat voor de rapportage mee naar het volgende jaar. De looptijd van een inrichtingsproject is afhankelijk van het planseizoen (november – eind februari).

3.3 AMBITIES WAARMAKEN

We willen het Fonds nadrukkelijk inzetten om (ook) uitvoering te geven aan Beleid en ambities in Gennep ten aanzien van de kwaliteit van het buitengebied, zoals het **Groenbeleidsplan 2021-2031**, waarin is gesteld dat we een bijdrage te leveren aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. Daarnaast hebben we in Gennep de ambitie om meer bomen te planten, dit is opgenomen in het bomenplan 'Meer Bomen in Gennep'.

Meer bomen in Gennep

Door de landschappelijke inrichtingsplannen die vanuit het Fonds Kwaliteitsverbetering Buitengebied worden gerealiseerd, wordt ook een belangrijke bijdrage geleverd aan het 20.000 bomenplan 'Meer Bomen in Gennep'. In 2022 zijn er via de Fonds-projecten 450 boomvormers geplant. Daarnaast zijn er 2190 stuks haagplantsoen en struweel, en 10 fruitbomen, aangeplant.

	Bosplantsoen / boomvormers -> bos of houtwal	Hagen en struweel	Fruitbomen	Laanbomen/ solitair
Bossebrugweg	375	250		
Rijksweg	75	500	10	
Driekronenstraat		290		
Oudedijk		1.150		
TOTAAL	450	2.190	10	0

BIJLAGE: Werkwijze en Procesbeschrijving

FONDS KWALITEITSVERBETERING BUITENGEBIED (FKB – GENNEP)

Aanmelding

1. Geïnteresseerden kunnen zich bij gemeente aanmelden, (meestal) via www.gennepbuiten.nl
2. De coördinator (sinds eind 2021 *idverde*) voert een telefonische intake uit aan de hand van intakeformulier, geeft uitleg over de voorwaarden en verzamelt antwoorden van geïnteresseerden. Een belangrijke voorwaarde is de ligging van het perceel in het buitengebied, bereidheid tot instandhouding van minstens 10 jaar, alleen aanleg – geen beheerkosten, en er mag geen sprake zijn van een lopende landschappelijke inpassingsverplichting.
3. Gemeente Gennep controleert of er sprake is van verplichte landschappelijke inpassing/kwaliteitsverbetering in kader van ruimtelijke planwijziging (die de initiatiefnemer op eigen kosten moet realiseren) en eventuele beperkingen vanuit het Bestemmingsplan.
4. De coördinator verzamelt alle info op het intake-formulier (ligging, landschapstype, passende landschapselementen, aansluiting op gemeentelijk / provinciaal beleid).
5. Indien nodig wordt er door de coördinator een veldbezoek ingepland om verder richting te geven aan de inhoudelijke invulling van het plan.

Planuitwerking en begroting

6. Gemeente Gennep stuurt het dossier door naar de uitvoerende partij (VNC of andere partij) voor uitwerking en begroting. De uitvoerende partij maakt een afspraak op locatie met de deelnemer en werkt het inrichtingsplan en begroting uit, in overleg met de deelnemer.
7. Het inrichtingsplan en de begroting wordt gestuurd naar gemeente Gennep voor een inhoudelijke controle.

Sluiten overeenkomst

8. Het plan en de begroting worden voorgelegd aan de verantwoordelijk wethouder ter akkoord.
9. Een overeenkomst (beschikking) wordt opgesteld, met als bijlage het inrichtingsplan en de begroting. In de overeenkomst worden de onderlinge afspraken geformaliseerd (toegekende bijdrage, instandhoudingsverplichting).
10. Na wederzijdse ondertekening wordt de overeenkomst geregistreerd in Djuma.

Uitvoering en controle

11. Na het sluiten van de overeenkomst maakt gemeente Gennep 75% van het toegekende bedrag over aan deelnemer. De uitvoering kan vervolgens starten (meestal in het volgende plantseizoen).
12. Na aanleg wordt het project door de uitvoerende partij gereed gemeld bij de gemeente.
13. Gemeente Gennep geeft de coördinator opdracht tot veldcontrole, waarbij wordt gecontroleerd of de realisatie volgens plan is uitgevoerd.
14. Indien veldcontrole akkoord wordt gegeven, betaling gemeente Gennep de laatste 25% bijdrage aan deelnemer.
15. Hiermee is het project afgerond. De zaak wordt gesloten in Djuma (gemeente Gennep).
16. Projecten die vóór 31 december zijn afgerond, worden vermeld in het jaarverslag van dat jaar.

